

panelið

Tröll á alljósum degi ella misnýtsla?

Tað er altið nakað vágið at fara undir at skriva um so viðkvæmt evni sum átrúnað. Og hóast evnið ikki hevur min stóra áhuga, skaf eg kortini — eftir áheitan — koma við onkrum spjaddum hugleiðingum. Tað má kortini sigast at vera i tókum tíma, at SOSIALURIN er farin undir »panel« ella pallborð, har fólk við ymskum fortreytum og áskoðanum fáa høvi til at leggja fram sjónarmið viðvikjandi hesum spurningi, sum tykist at hava alstóran áhuga millum manna. Og kanska ikki minst nú, ið ein ósingaralda er um at vinda uppá seg, og meira ella minni forbronglaðar og vitleysar skuldsætingar verða slongdar eftir ávisum bólkum i samfelagnum.

Fólk við ávisari samfelags- og heimsáskoðan verða av ósorum brennimerkt sum umboð hjá Illamanni, ið bert hava til endamáls at gera enda á kristindóminum. — Sum um ikki okkurt annað og meira skilagott lá fremri at takast við.

Serliga eru tað sosialistar og kommunistar, ið fáa toyggið. Guð náði hann, ið vágar sær at andeva imóti ørskapinum

og husterinum. I onkrum føri minnr ágangurin um inkvisitióinina og annað ótespiligt, sum tey kristnu settu i verk i miðeldini. Og ungmannablaðið »Götusóparin« samanber framferðina hjá ávisum »kristnum« við tað, ið fór fram á Luthers døgum við sølu av syndanna fyrigeving og so framvegis.

Tað tykist, sum ávisir framherjar fyrri kristnu trúna vilja »verja« føroyska fólk ið móti teimum árinum, ið verða søgd at komauttanifr. Málið tykist at vera at ómynduggera fólk. Á ein hátt er hetta vanlig konservatism. Einku skal broytast. Best er, sum er. Steðga tíðini.

Men seta vit okkum stillisliga niður at hugsa, so rennur fram fyrri okkum, at so at siga allar nýggjar rørsur, allar nýskapanir, góðar og ringar, lutvist eru komnaruttanifr. Ja, tað er sanniliga so galið, at sjálvur kristindómurin komuttanifr, tá ið norsk agenturin Sigmundur Brestisson trýsti hesa nýggju læru inn á føroyingar.

Trúbótin kom eisiniuttanifr, men elvdi tó ikki til so stórar reimingar her sum á europiska megin-

landinum. Og allir teir lestrar og allir teir sálmar, sum føroyingar i öldir fingur sær andligt stimbur burturúr, komu somuleiðisuttanifr. Brockman og Kingo.

Frælsis- og tjóðskaparhugsjónirnar, sum kyknadu upp her á landi i seinastu öld, vóru eisini lutvist árinuttanifr.

Tá ið so endiliga tann trongi og óhóskandi karmur, ið gamla bóndasamfelagið setti fyrri øllum vinnuligum, menningarligum og andligum livi, varð sprongdur fyrri gott hundrad árum síðani, megnaði kirkjan ikki at laga seg eftir tí nýgja nóg skjótt. Andliga støðið hjá fólkinum, sum hevði bygt á tað samfelagið, ið tá knappliga molnaði, fór at rilla. Sum ein partur av tí yvirbygningi, ið gamla bóndasamfelagið hevði, fór eisini ið undir kirkjuni at rilla. Og um hesa tíðina komu nýggjar trúarrørsuruttanifr at gera seg galdandi. Summar fingur stóra undirtøku frá teimum, sum kendu á sær, at tað andliga liv, ið hóskaði til gamla bóndasamfelagið, ikki næktaði tann átrúnaðarlaga tørv, ið tey hidu seg hava i nýggja samfelagnum. Og

hart hevur stríðið mangan verið millum Fólkakirkjuna og nýggju rørsurnar, sum eisini hava stríðst sinamillum.

Nýggju trúarrørsurnar lagaðu seg síðani meira og minni heppið eftir føroyskum umstøðum, sum tær so við og við eisini komu at seta dám á.

Nú er so tað hent, at summir talsmenn fyrri ymskar trúarrørsur endiliga halda seg hava funnið ein »figginda«, sum teir i felag skulu berjast niður. Alt, sum hellir til vinstru i politikki, verður skýrt ókristiligt, ræðuligt og andstyggiligt fyrri Várhara. Hesir talsmenn eru við at gera seg sekar i somu mistøkum, sum fleiri undangongumenn teirra og aðrir, eitt nú Stalin, gjørdur við at blanda átrúnað og politikk saman i ein vavgreyt.

Serliga verður Russland drigið fram sum tað ræðuliga. Men her er vert at minna á, at tað, ið fór fram har i 1917, var, at tey fátæku, kúgaðu og útpindu fólkinu gjørdur enda á útpiningini og tóku ræðið i landinum. Millum grovastu útpinararnar var gamla russiska kirkjan, sum var av størstu jarðeigarum og eisini hevði stór kapitalistisk áhugamál. So sjálvsagt varð eisini gjørdur endi á teirri útpining, ið henda kirkja framdi móttvegis fjøldini. Hetta verður ikki nevnt til at bera i botuflaka fyrri tær misgerðir, ið vóru framdar móti kristnum eitt skeið i søgu Sovjetsamveldisins, men bert til at visa á, at onkur onnur forklárlig orsök man hava verið enn hatur og forfylging av teim kristnu.

Men so at flyta alt hetta, og meira afturat, yvir á sosialistar og kommunistar i Føroyum i 1977, tað er líka ørt og skammleyst sum at skuldsæta varabiskup ella Petur Háberg fyrri tær misgerðir, sum yvirgæskroppar i kristindómsins navni hava fram og fremja víða um heimin.

Eitt sindur løgið og øvugt man tað tykjast mongum, at tað eru slikt, ið siga seg byggja á kristiligt-humanistiskt stæði, sum i Føroyum eru i harðastu andstöðu móttvegis teimum, ið byggja á socialistisku samfelagsáskoðanina. I sinum uppruna var kristindómurin hugsjónarlaga og átrúnaðarlaga grundarlagið hjá

teimum fátæku, teimum kúgaðu og útpindu. Og sosialisman berjist fyrri somu áhugamálum við at visa á tað órættvisa i samfelagnum og greiða frá, hvussu eitt nýtt, betri og rættvisari samfelag kann byggjast upp. Sosialisman er ein humanistisk, ein mannvinarlig samfelagsáskoðan.

Men sum frá leið fekk kirkjan størri og størri vald og varð misnýtt av sinum egnu. Hon legði undir seg jørdiskt góðs, og oddamenn hennara livdu eitt ókristiligt liv og trælkaðu og útpindu fjøldina. Teir fóru i part við teimum ríku — kongum, góðseigarum, kapitalistum — og gjørdust lýðin amboð hjá teimum ráðandi.

Sjálvt Luther, sum avdúkaði rotinskapin i miðaldarligu katólsku kirkjuni og stríddist imóti henni, fór, tá ið á stóð, eisini i part við teimum ríku. Tá ið bøndur saman við prestum og øðrum vitbornum i Týsklandi, brynjaðir við frælsis- og frigeringarhugsjónum Luthers, settu fram krøv um betri og rættvisari kor, hálsaði hann um og fór i part við góðseigarunum, sum síðani kváldu bóndauppreisturin i blóði.

Tað er mangt, ið bendir á, at tað eru samvitskuleysir spekulantar, sum i dag misnýta kristindómin og summur av framherjum hans sum skálkaskjól til at røkja egin áhugamál. Tað er mangt, ið bendir á, at øll tann ósing, sum i navni kristindómsins er sett i verk móti sosialistum og kommunistum, i veruleikanum bert tænar áhugamálum hjá einari stætt: útlenskum og heimligum kapitalistum og kraddarum, sum jú ongan áhuga hava i, at nakar skal fáa eyguni upp fyrri tí himinrópandi órættvissi og teirri eirindarleysu útpining, sum verður framdi móti fjøldini av fólkinum. Kraddingin og útpiningin skal halda áfram. Alt, ið kann avdúka órættvissið, skal gerast andstyggiligt. Og her verða øll vápn nýtt. — Eisini kristindómurin.

Onkur hevur stillisliga loyvt sær at finnast at tí háttalagi, sum ávisir trúarboðskar nýta. Beinavegin verður víðkomandi skuldsættur fyrri blasfemi og háð móti sjálvri kristnini. Blað, ið hýsir slikt, verður kallað »skøkja«. Og annars

I dag:

Tórður Jónsson

skilagóðir blaðstjórar royna so, illa kroystir, at bera i botuflaka við at látast, sum teir taka undir við ósingini. — Spurningurin er, hvørji tað eru, sum eru »skøkjur«. — Ella um tað ikki eru spekulantar av ymsum slag, sum misnýta sjálvan kristindómin sum »skøkju« til at renna ørindi fyrri seg, ið tey kristnu áttu at vent sær imóti.

Socialistar og kommunistar hava ongar ætlanir um at avtaka kristindómin i Føroyum. Slikt er láturligt at skuldsæta nakran fyrri. Og ikki sørt ónærsligt. Ókristiligt. Sosialisman er ein samfelagslig, politisk-økonomisk áskoðan, sum hevur til endamáls at beina fyrri teimum órættvissi ognarviðurskiftunum til framleiðsluamóðini, sum er grundarlagið undir kapitalistisku útpiningini. Mær vitandi er eingin politiskur ella annar felagsskapur ella flokkur i Føroyum, sum hevur avtøku kristindómsins á dagsskránni. Hetta er at siggja tröll á alljósum degi. Eins og aðrir føroyingar eru eisini sosialistar og kommunistar fyrri trúarfrælsi. Trúarfrælsi i víðastu merking. Eisini frælsi til einki at trúgva.

I eini aðrari panelgrein her i blaðnum varð biðið um at »geva okkum frið«. Hetta var glogg og skilagóð tala. Serliga i hesum broytingar og reimingartíðum ræður um ikki at lata seg syfta av nálini av ógrundaðari mistonkiligging og ósing móttvegis óðrvissi hugsandi. Tað er óneyðugt at nevna dømi um lond, har slikt hevur elvt til daprar sorgarleikur. Men roknað verður við, at føroyingar eru so mikið at sær komnir, at teir ikki lata slikt um seg ganga.

Tórður Jónsson

Útleigan av amboðum

Hava tygum bori- og sprengiarbeiði at gera — so hava vit amboðini

**KOMPRESSARAR
BORIMASKINUR
BORAR**

og so hina kendu COBRA-SUPER, ið bæði borar og høggur.

Ringið til okkara

C. C. JOHANSEN

TÓRSHAVN

TEL 14922 — TELEX 81272